

عنوان مقاله:

جایگاه مرویات کعب الاحبار در تفاسیر شیعه تا اواخر قرن ششم

محل انتشار:

تحقیقات علوم قرآن و حدیث، دوره 14، شماره 4 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

سیده وحیده رحیمی - استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه قم

سحر یوسفی - دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث دانشگاه قم

خلاصه مقاله:

کعب الاحبار در ورود روایات اسرائیلی به منابع دینی نقش بسزایی داشته است؛ عده ای از مفسران شیعه در تفاسیر خود از اقوال کعب الاحبار استفاده کرده اند، لذا بازشناسی گونه های روایات کعب در تفاسیر شیعه و موضع مفسر در برخورد با این مرویات بسیار حائز اهمیت است. با توجه به گستردگی تفاسیر، این پژوهش از قرون نخست تا اواخر قرن ششم تفاسیر شیعه را موردبررسی قرار داده است، درمجموع 16 تفسیر مورد مطالعه قرار گرفت. که از این مجموعه حدود 8 تفسیر حاوی روایاتی از کعب الاحبار بودند؛ این تفاسیر عبارتند از: تفسیر قمی، فرات کوفی، التبیان، مجمع البیان و جوامع الجامع، روض الجنان، مفاتیح الاسرار و المنتخب فی تفسیر القرآن. مجموع اقوال مروی از کعب در تفاسیر شیعه تا اواخر قرن ششم حدود 97 قول است. این روایات در 8 محور قابل تقسیم بندی است، مهم ترین این محورها عبارتند از: تبیین واژه های قرآنی، شرح و توضیح آیات، تبیین آیات قرآن در قالب بیان مصادیق، نقل جزئیات داستان. باتوجه به وسعت روایات تفسیری در تفاسیر مورد بحث، آمار اقوال کعب در بین مجموعه بسیار اندک است و سبک و گرایش تفسیری مفسران ارتباط مستقیمی در ورود مرویات کعب دارد. مفسران مورد بحث در برخورد با روایات کعب به سه صورت موضع خود را بیان کرده اند: 1. نقل بدون داوری 2. پذیرش روایات کعب 3. رد روایات کعب؛ قرائن موجود در تفاسیر، حاکی از آن است که مرویات کعب نقش موثری در آراء تفسیری مفسران ندارد و جایگاه خاص و قابل توجهی را به خود اختصاص نداده است.

کلمات کلیدی:

تفاسیر شیعه، مرویات کعب الاحبار، اسرائیلیات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/864182>

